

Nr 588

Av herr Nilsson i Tvärålund, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 147, angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område m. m.

Det prissättningssystem som i proposition nr 147 förelagts riksdagen är avsett att tillämpas över hela landet. Dess princip är att genom anknytning till vissa kostnadsindex och till löneuppgörelser på arbetsmarknaden upprätthålla ett visst inkomstläge inom jordbruket. Genom införselavgifter åstadkommes ett skydd mot utländsk prispåverkan. Om emellertid överskott i fråga om vissa produkter uppstår på den inhemska marknaden skall exporten betalas av jordbruket självt på så sätt att på ifrågavarande produkter uttages viss avgift, vilken i stort sett skall svara mot exportförlusten. Upptages sådan avgift skall en s. k. kompensationsavgift, vars storlek Kungl. Maj:t fastställer, erläggas för samma produkt när den importeras.

I fråga om täckande av exportförluster kan emellertid lokala olägenheter uppstå. Vissa delar av vårt land har relativt höga produktionskostnader och utgör samtidigt underskottsområden. Hit hör praktiskt taget hela Norrland och i första hand övre Norrland. Det har framstått som orättvist för jordbrukare inom dessa områden att deltaga med kostnader för exportförluster, till vilka de själva inte anser sig vara vållande. I fråga om prisbildning på mjölk har statsmakterna genom särskilda norrlandsbidrag differentierat priset till Norrlands fördel. Jag menar att statsmakterna även när det gäller kött och fläsk måste i varje fall för övre Norrlands vidkommande bidra till en viss prisdifferentiering. På grund av de högre framställningskostnaderna inom det norrländska jordbruket uppnås snabbare den nedre lönsamhetsgräns, som kan accepteras av jordbrukaren. Då denna gräns uppnås upphör så småningom produktionen, varför alltså denna i synnerhet vid lågkonjunkturer förskjutes söderut.

Erfarenheterna från de gångna åren har också visat att just Norrland har reagerat mycket starkt i minskad produktion av t. ex. fläsk när priset närmat sig eller kommit ner till nedre prisgränsen. Som exempel på detta kan nämnas att i december 1957, när priset var lågt, ökade antalet suggbetäckningar i Skåne med 1 000 under det att de i Västerbotten minskade med 60. Under perioden november 1957 till april 1958 minskade antalet betäckta sugor i Västerbotten med 263 eller — 7 %, och Skåne minskade med 1 039 eller — 2 %. Det må tilläggas att Västerbotten är det främsta fläsk-

och smågrisproducerande länet i Norrland. Ändå är dess produktion i detta avseende mycket liten i jämförelse med exempelvis Skånes.

Det måste framstå som angeläget att det norrländska jordbruket med bl. a. sitt klimatiska handicap får ekonomiska möjligheter för en differentierad produktion. Av angivna skäl utsättes kött- och fläskproduktionen för stora ekonomiska påfrestningar i Norrland på grund av att prisbildningen på dessa produkter inte är differentierad i förhållande till framställningskostnaderna. I perioder med mycket låg lönsamhet är olägenheterna mest iögonfallande. Reaktionen blir då särskilt stark, och möjligheterna att sedan återgå till mera normala förhållanden försvåras.

För att i någon mån råda bot mot alltför stora variationer i de ekonomiska betingelserna för kött- och fläskproduktionen i Norrland vill jag föreslå, att staten till slakteriföretag i de två nordligaste länen återbetalar de slaktdjursavgifter, som uttages när priset ligger under nedre prisgränsen. De djupaste vågdalarna skulle då i någon mån fyllas ut. Storleken av det belopp som skulle erfordras är beroende av världsmarknadsläget och därmed slaktdjursavgiftens storlek vid olika tider. Beloppets storlek är därför svårt att bedöma i nuvarande läge. Statsutgiften torde dock inte bli alltför kännbar dels på grund av den förhållandevis ringa produktionen av ifrågakvarande produkter i övre Norrland och dels därför att priset endast periodvis kan antagas understiga undre prisgränsen.

Jag är medveten om att med den föreslagna åtgärden vissa ekonomiska tröskelproblem uppstår. De torde dock få obetydliga verkningar. Förslaget synes vara enkelt och ha sådana administrativa fördelar att jag stannat härför.

På grund av vad ovan anförts hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta

att när priset på kött och fläsk befinner sig under den nedre prisgränsen de inom de två nordligaste länen utgående slaktdjursavgifterna efter ansökan återbetalas och

att ur anslaget för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1959/60 för ändamålet anvisa ett anslag om 300 000 kronor.

Stockholm den 5 maj 1959

Jan-Ivan Nilsson

i Tvärålund